

Hjemløse paa Fattiggaarden.

En Fortælling fra den „gode gamle“ Tids København.

af OSCAR HEDBERG

Konturerne af Gaarden stak op af Mørket, der var graat af Taage. Den lange Lønløge strakte sig som en lav Skygge fra de som to tunge Taarne opadpegende Halmstakke til et lavt Svinestil. Over Møddingen svævede en hvid Hinde af Varme og Kulde, som skar igennem den graa Nattetaage. En smal Gang gik mellem Staldlængen og Svinestien til venstre ud bag Løen, der strakte sig ned til Haven foran Stuehuset. En høj Port lyste svagt med sin røde Farve ud mod en Mark, der i Faa- gen kunde se ud til at være uende- lig.

Sent paa Aftenen standsede en Mand paa Vejen ved Gaarden. Hun- den inde i Porten begyndte at gø, først med korte, stødende Lyde, si- den med et langtrukket Hyl. Man- den blev staaende stille til Hunden tav og køb ind i sit Hus. Saa satte Manden sig ned paa Vejkanterne trak Støvlerne af sig og lyste sig lang- sømt bag ved Svinestien, langs Lø- længen til han stod foran Porten. Han satte Haanden imod og pressede paa, men der var baade lukket og laaset. Saa gik han videre langs den hvide Mur, ved hvis Ende han skim- tede en frkanten Skygge. Da han kom Skyggen nærmere, atsk en skarp Ode: ham! Næsen, og han skyndte sig forbi. Til højre oplystes lig ved Siden af Havelængen, den hvide Kalk i en Kvadrat af samme Farve som Porten paa Langvæggen. Kvadraten havde to Haandtag, og ved at lade Haandene glide hen over den dunkle Flade, opdagede han, at Kvadraten bestod af to Halvdele. Han prøvede paa at aabne den øver- ste, men den var fastsættet. Da han rykkede haardt i den nederste Der følte han, at den sad ikke saa fast. Han lagde Kræfterne til, der lod et Brag i Stilleheden — for langt væk til at den søvnige Hund skulde høre det — Døren gav efter og Manden famlede sig frem over det kolde Ce- mentgulv.

Nogle Minutter senere laa Halvar Falk i Høet paa Logulvet. Han var træt, meget træt, som Livets triste Vandrere ofte kan være det. Hans pustende Aandedrag var som hæs, klagende Lyde gennem Stilleheden. Gang efter anden borede han Ansigtet ned i Høet, for at det ikke skulde høres, naaer han hostede med dybe, skurrende Lyde. Til sidst tog Søvn- nen ham; han faldt til Ro i den etmaalne Hvile.

Natten skred frem, Time for Time, Mørket begyndte at lette, Taagen blev tydeligere, Morgenen nærmede sig. Oppe paa Bakken, ved hvis Fod Gaarden laa, steg et svagt Morgen- gry op og jagede med ulmodsaelig Magt Nattens kolde Dunkelhed bort. Medens den tavse Kamp mellem Da- gens gryende Lys og Nattens vigen- de Mørke stod paa, sov Halvar Falk sin meget urolige Søvn. Han vaagne- de ved, at et Par jernske Træsko stampede haardt mod Løens Lergulv. Skindet fra en Lygte t'af hans An- sigt, to Par Øjne stirrede paa hin- anden, og en søvndrukken Stemme udbrode:

— Hvad er dette her! Hvad vil Du her?

Halvar Falk rejste sig og stam- mede:

— Jeg kom saa sent i Aften! Jeg vilde ikke vække ...

— Ikke vække! Ikke vække! Hæ

hæ! Det var virkelig rigtig pønt i Hr Vagabonden! Rigtig pønt at ham!

Og saa for Gaardejerens Stemme op i Diskanten.

— Jeg holder ikke Logi for Dri- verter! Herut!

Halvar Falk bøjede sig ned efter sin Bylt og aastede sig ud gennem Porten.

— Farvel! sagde han.

— Jeg skal gi' Dig Farvel, din Sjøver!

Manden fulgte efter ham. Da de kom hen foran Gaardsporten, gik Bonden jerind, et Øjeblik efter hørte Halvar Falk en Hundelønskes Ras- len mod Stenlængen.

— Bill, efter ham!

Hundens Hyl jog ud i Morgen- en, og Halvar Falk løb, men den hylende Hund i Hælene paa sig. Falk kunde ikke se, hvor han løb, men fremad gik det, saa med lange, glubske Spring, saa med korte, snubblende Skridt. Benenes hurtige Bevægelser hindrede Hunden i at sætte Tænder- ne i hans kødfulde Lemmer, men det var som følte han alligevel Smær- ten ved et Hundebid.

— Ha ha! lo Bonden.

Og han kaldte paa Hunden. Men den lystrede ikke — den havde faaet Appetit.

— Bill! Bill! Din Satan, kom saal

Den Tone forstod Hunden, der opgav Fortølgelsen.

Halvar Falk mærkede ikke, at Hun- den forsvandt. Men pludselig fornem- te han Tavsheden og Ensomheden om- ring sig, han sagtede Farten, hørte den hendeende Lyd af Hundens Hyl i sin Hjerne, og saa standsede han.

Reaktionen efter Løbeturen indfandt sig straks. Trætheden overfaldt ham, Svagheden lødende den straks til Hjælp, og med det Vanmægtighedens Vore eller Vinde, hvormed Menneskene stundom maa gardere sig, vendte han sig om og saa efter Hunden, der med logrende Hale og blidt lydende saa op paa sin Herre.

Halvar Falk sætte sig paa Vejkan- ten. Han pintes af Hoste og kunde næsten ikke faa Vejret. Den ras og af Taage fugtige Luft irriterede Luftrærets Slimhinder, og de svage Lungers Arbejde med korte, ilsom- me Drag. Han holdt de magre Hæn- der for Panden. Hovedet blev tungt, det vilde synke ned mod Jorden. Han rystede. Skrækken sad endnu i

ham. For Kulden kunde det jo ikke nu være — den Aarsag havde Hun- den fritaget ham for.

Da Hosteanfaldet var over begynd- te han at tænke — saa godt han kunde! Den danske Bonde plejede jo ikke at være brutal. Han er som Re- gel skikkelig og dannet, er i Besid- delse af en vis Kultur, men denne her var altsaa af en anden Slags. Paa sin to Maaneders Vandrings Fra Tyskland gennem Slesvig og Jylland havde han naturligvis maattet døje adskilligt af Haan og Uvilje, men han var som Regel blevet behandlet med imødegaaende Forstaaelse og ikke saa lidt Venlighed. Raahed og Brutallitet som i Dag havde han ikke været ude for før. Nu havde han alt- saa været med til det ogsaa — man lærer jo saa længe man lever.

Hosten angreb ham paany.

Han skulde egentlig have været hjemmest, men Turen havde taget længere Tid end han beregnede, da han med ungdommelig Dumdristig- hed begyndte den triste Vagabonde- ring, efter i flere Maanedes at have trodset Arbejdsløshedens Haabløsh- ed i Hamborg.

Men nu sad han altsaa her. Hvor mange mon Klokken kunde være?

Han havde gjort den Erfaring, at den danske Bonde stod op mellem seks og syv ved denne Tid af Aare; saa den var vel syv nu.

Hans Aandedrag blev efterhaanden roligere og mere regelmæssige. Han rejste sig og begyndte at gaa. Der var fem Mil til Byen, og der maatte han være inden Kl. 12, for at redde Middagsmaden paa Forplejningssta- tionen.

Det kneb for ham at naa frem in- den Middag. Men det gik. Der var fuldbesat, alle Senge var optaget for Natten, men Mad kunde han jo faa.

Halvar Falk kendte tre af Gæster- ne: Skibebygger Jensen, Skomager Andreassen, som kaldtes for Holger Danske for sin enestaende Evne til at falde i Søvn, hvor han end sad el- ler laa, og saa »Skjortevenskeren«, den svenske Skræder, der havde faa- et sit Navn fordi han plejede at bære hele sit Forraad af Skjorter paa Kroppen. Han skiftede hver Lørdag ved at tage den inderte af, stoppe den i Bylten og trække en ren oven- paa alle de andre. Den snavsede Skjorte fik han saa væsket af en af

sine »Kærestere«, hvorefter han havde i det mindste en i hver By, for han var en stor Hjerteknuser. Det havde sine Fordele med det Skjortesyste- men. Risikoen kunde jo være grufuld, for sæt der gik Lus i alle Skjorter- ne, da kunde han »bide sig selv i Nakken paa« at de i Løbet af Nul Komma Nul sprede sig over det ganske Skjortereale — Lus er jo frugtbart! Det skete imidlertid ikke saa ofte. Men selv om der var Skjor- tevisitation paa Forplejningsstatio- nerne hver Aften inden Gæsterne gik i Seng og hvert beluset Individ blev skaaanselsløst afvist og maatte ligge paa Luebriksen, saa kunde det Tid efter anden ske, at bare en Nats Søvn i de mere eller mindre rene Senge foranledigede Belusning.

Skjortevenskeren var gammel Kunde paa Stationen. Han var altid den, der havde det meste at sige. Han var paa de forskellige Stationer den, som holdt Røde paa, hvem der kom først eller sidst: Nu spurgte han Falk:

— Skal Du gaa videre i Efter- mid- dag?

Spørgsmaalet var spydigt, thi han og Falk var ikke gode Venner. De havde ligget en Nat sammen i Jyl- land, Falk havde faaet et af sine ældrevanlige Hosteanfald, saa Skræde- ren vaagnede og hævdede, at der var ingen Mening med saadan en Be- handling af sine Medmennesker. Falk var blevet gal og sagte:

— Hvem er Dit Medmenneske, Vid- underskræder?

— Hvad Pokker siger Du, Hvalp? Er Du kraaberstyg?

Halvar Falk svarede ikke, Der blev et Stunds Pavse, hvorefter Skræde- ren fortsatte:

— Gaa ned til Forstanderen og bed om lidt amerikansk Olie for Ho- sten!

Da sagde Skibebygger Jensen, som ogsaa var tilstede:

— Hold din Bøtte, Skjortevensker! Har Du ingen Kristendom i Kropp- en?

Og det gjorde saa Skræderen. Jen- sen kunde nemlig andet end bygge Skibe, han kunde ogsaa »ordne Skjor- tevenskeren«; det havde Skræderen erfaret mere end en Gang, for Jen- sen var ogsaa en flittig Gæst paa Forplejningsstationerne.

Denne Gang tav Halvar Falk. Han ønskede at sidde i Fred til det var

Tid for ham at trampe videre. Men Skjortevenskeren tav ikke.

— Jeg kender Byen her, sagde han. Der er et fint Hotel henne paa Hjer- net.

Et Par af de tilstedeværende lo; Skræderen lo mest selv. Og han til- føjede:

— Men det er dyrt. Gør det noget?

— Nej, svarede Falk.

Og saa blev der stille; de kigede alle paa Falk, kigede paa Skræde- ren, kigede paa hinanden.

Skulde der ikke komme en forkla- rende Forsettelse paa det gaadeful- de Svar?

— Jeg tænker nemlig ikke at tage ind der, sagde Falk.

Da lo alle, undtagen Skræderen. Han var slaaet — det var Kunstpav- sen, der gjorde det.

— Gamle Lars er der ikke!

Han lukkede Vinduet op og skreg ud:

— Niklas! Niklas! Kom herhen, saa skal Du faa en Skraal!

Niklas var en krumbøjet Mand i Tredserne. Han vilde gerne have en Skraa og nærmede sig Vinduet. Skræderen bed et Stykke over og viste Niklas det.

— Hvor er Lars? apurte han.

Niklas stak alt snavsede og rynke- de Ansigt ind gennem Vinduet og hviskede:

— Han har hængt sig.

— Tak ska' Du ha'! sagde Skræde- ren med en Stemme, som svingede mellem Skræk og Humor. Hvornaar hængte han sig? spurgte han.

Niklas lagde Albuerne paa Vin- dueskarmen.

— Han hængte sig dér, i Slagte- kroen. Han Du se den? Han blev lagt i Jorden i Sendags.

— Jæsses, Niklas! sagde Skræde- ren. Hvad er det Du siger?

Niklas fortsatte:

— Det var nu alligevel det bedste, om man fulgte efter. En er jo gam- mel og ugleset. Dur ikke mere. Bliv bare skæmt ud af Forstanderen ... Der skal være Fest derinde i Aften, det ved Du vel?

Det gamle Ansigt fortrak sig i en Grimase.

— Skal Du ikke være med, Niklas?

— En ved aldrig, hvad der kan ske. En gaar jo altid i Vejen.

— Du snakker, Niklas! ... Væk med Armene, vi skal lukke Vinduet, Ellers bliver vi forfølede. Det var Pokker, har Lars hængt sig. Det var mig en værre Bandit.

I den Seng, som Skræderen skulde have ligget i, laa Holger Danske, og paa Luebriksen laa Skjortevenske- ren og vaandede sig.

Den første Time gik med Snak om lidt af hvert: Politik, Arbejde, Kvin- der — og om Skjortevenskerens Lus.

— Det fik Du, fordi Du snød Ni- klas for Skraaen, sagde Skibebygger Jensen. Og saa fordi Du var dum mod Falk, ikke sandt, Falk?

Men Halvar Falk svarede ikke.

En anden oplod sin Rest, Tømrer Petersen fra Korsør:

— Sandelig siger jeg Dig, Hall, en Synd forbliver aldrig ustraffet!

